

Kiinan talous historiallisen murroksen keskellä

Äänitteen kesto: 20 min

H: Haastattelija
J: Vastaja 1

Alku jingle: Aasiantuntijat. Ajankohtaista asiaa Aasiasta.

H: Tervetuloa Turun yliopiston Itä-Aasian tutkimus- ja koulutuskeskuksen podcast-sarjaan Aasiantuntijat. Tämä jakso aloittaa minisarjan, jossa keskustellaan keväällä ilmestyneestä kirjasta nimeltään Kiinan talous. Ajankohta kirjan ilmestymiselle on mitä paras, sillä Kiinan talous läpikäy tällä hetkellä suurta murrosta. Itseasiassa suurinta murrosta sitten reformien alettua noin 45 vuotta sitten. Vanhat kasvutekijät, jotka saivat aikaan Kiinan hurjan kasvun ovat hiipuneet, ja maan johdon pitäisi löytää talouden moottoriin uutta virtaa, ja samalla tehdä rankalla kädellä uudistuksia, jotka poistavat esteitä talouden kasvulta. Tässä minisarjassa keskustellemme kirjan kirjoittajien keskinäisistä haasteista, miten Kiinan johto pyrkii näitä ongelmia ratkomaan ja pohdimme, ovatko toimet riittäviä.

Tässä ensimmäisessä jaksossa pureudumme keskeisiin haasteisiin ja mitä reformeja Kiinassa on ehdotettu niiden ratkaisemiseksi. Yksi kiinnostava aihe, josta myös keskustelemme, ja joka on niin uusi, että emme itse asiassa ehtineet sitä kirjassa käsitellä, on vastikään lanseerattu termi 'uudet laadukkaat tuotantovoimat', new quality productive forces. Kiinan johtajan Xi Jinpingin mukaan näihin uusiin laadukkaisiin tuotantovoimiin satsaamalla Kiinan talous uudistuu ja lähtee uusille kasvu-urille. Mutta mitä nämä tuotantovoimat oikein ovat? Siitä keskustelemme tämän jakson loppupuolella.

Olen kirjan toinen toimittaja, Outi Luova, Turun yliopiston Itä-Aasia-keskuksesta, ja tässä jaksossa mukana on Juuso Kaarevirta, jonka kanssa toimitin kirjan. Juuso toimii Suomen Pankissa vanhempana ekonomistina ja tarkalleen ottaen sen nousevien talouksien tutkimuslaitoksessa, eli BOFIT:issa. Hän seuraa työkseen Kiinan talouskehitystä ja talouspolitiikkaa, ja myöskin kirjoittaa niistä BOFIT:in viikkoraporteissa ja muissa julkaisuissa. Joten jos haluatte olla perillä Kiinan talouden kehityksestä, sen lisäksi, että kannattaa tietysti lukea toimittamamme Kiinan talous-kirja, kannattaa myös seurata Juuson julkaisuja BOFIT:issa.

Tervetuloa tähän podcastiin, Juuso Kaarevirta.

J: Kiitos paljon. Minun täytyy tähän heti kommentoida alkuun, että meitä on muitakin kirjoittajia, että minä en yksin kirjoita meidän viikkokatsausta, mutta olen yhtenä kirjoittajana siinä.

H: Kyllä, kyllä. Ja monet niistä muista kirjoittajista ovat myöskin kirjoittaneet tähän Kiinan talous-kirjaan.

J: Kyllä, sekin pitää paikkansa.

H: Ja yksi tämän kirjan kantava ajatus on se, että Kiinan talouden kasvuluvut ovat edelleenkin aika hyvät esimerkiksi verrattuna Suomeen. Eli Kiinan talous siis kasvaa edelleen, eikä se ole valtavan taantumien kynsissä tai kuihtumassa niin kuin mediaseuraamalla voisi ehkä kuvitella. Sen sijaan, Kiinan talouden valtava haaste on sen tämänhetkinen siirtymävaihe vanhasta talouskasvumallista kohti jotain uutta. Juuso, jos aletaan tuosta vanhasta mallista, joka loi Kiinan viime vuosikymmenien talousihmeen, niin miten kuvaisit sitä?

J: No, tässä taustalla on tietysti ollut paljon erilaisia tekijöitä, mutta ensimmäisenä ehkä se tärkein on, että lähtötaso Kiinalla oli tosi heikko. Silloin, kun talousreformit aloitettiin 70-luvun lopusta ja 80-luvun

alkupuolella, Kiina oli yksi maailman köyhimpiä maita elintasolla mitattuna. Eli voisi sanoa, että Maon aikana vedettiin erittäin pahasti vihkoon kaikissa näissä talouspolitiikan asioissa. Saatiin se lähtötaso erittäin heikoksi. Oikeastaan silloin 80-luvun alkupuolella suurin piirtein millä tahansa talouspolitiikan uudistuksilla se talous oltaisi varmasti saatu niin kovaan kasvuun. Se lähtökohta oli jo niin heikko. Kasvu melkein automaattisesti tuli siellä, kun tehtiin jonkinlaisia uudistuksia.

Yksi tietysti tärkeä kasvun ajuri Kiinassa on ollut se valtava väestö, mitä heillä on. Pitkän aikaa Kiinassa oli paljon tällaista työvoimaa, jolla oli erittäin vähän töitä. Oli tämmöistä, voisi sanoa, että irtonaista työntekijää käytettävissä tehdasteollisuuden tuotantoon. Eli siinä kohtaa, kun sitä taloutta ruvettiin avaamaan ja panostamaan enemmän siihen teollisuuteen, oli sellaista työvoiman resurssia paljon käytettävissä. Mikä pitikin sitten itse asiassa pitkän aikaa Kiinassa esimerkiksi palkkatason hyvin matalana, mutta enää näin ei ole pitkän aikaa ollut. Kiinassa on palkat nousseet suurin piirtein parikymmentä vuotta kovaa vauhtia. Kiinalaisten palkkataso ei ole enää sellainen halpatuotantomaan palkkataso. Kansainväliset yritykset löytävät kyllä halvempaa työvoimaa jostain muusta maasta kuin Kiinasta. Esimerkiksi Etelä-Aasian maista.

H: Joo, nythän on hyvin paljon tätä irtonaista työvoimaa edelleenkin, mutta väärällä koulutuksella ehkä.

J: No kyllä joo. Mutta se tilanne on ehkä vähän erilainen. Nykyään puhutaan paljon nuorisotyöttömyydestä, mikä ehkä johtuu siitä, että se talouskasvu on hidastunut niin paljon. Mutta aikaisemmin irtonaista työntekijöitä oli vaan niin paljon, että se piti sen palkkatason matalana. Minkä takia paljon tuotantoa siirtyikin Kiinaan aikanaan.

Muita kasvuajureita; niin samalla kun Kiina on teollistunut ja on syntynyt niitä työpaikkoja sinne kaupunkeihin, niin se on tarkoittanut, että niitä ihmisiä on sieltä maaseudulla siirtynyt sinne kaupunkeihin. Että on tarvinnut rakentaa isompia kaupunkeja ja erilaista infrastruktuuria sinne kaupunkeihin. Eli on tapahtunut tämmöinen voimakas kaupungistuminen tässä viimeisen 45 vuoden aikana. Ja se on tietysti ollut yksi tärkeä kasvun ajuri tässä.

Niin kuin tuossa aikaisemmin jo sanoin, niin yksi ajureista on ollut myös se, että silloin Maon aikana tämmöisiä yksityisiä yrityksiä ei käytännössä ollut oikein olemassa lainkaan. Niille annettiin mahdollisuuksia toimia silloin jo 80-luvun alussa. Ja se tavallaan loi semmoisen hyvän pohjan kasvuille. Kiinalaiset ovat innokkaita yrittäjiä, niin yksityisyrittäjäys lähti kukoistamaan silloin aika nopeasti.

Yksi näistä reformeista tietysti silloin 80-luvun alussa oli, että Kiina päätti alkaa avautumaan muulle maailmalle. Maon aikana ne oli erittäin suljettu talous. Ja tämä avautumiskehitys on auttanut Kiinaa hyvin paljon kehittymään ja kasvamaan, ja Kiinasta on tullut maailman suurin tavaraviejä jo itse asiassa tuossa 15 vuotta sitten. Ja muutenkin se on erottamaton osa maailmankauppaa nykypäivänä. Se on erittäin tärkeä koko maailmalle, maailman tehtaana. Suurin piirtein 15 prosenttia koko maailman viennistä tulee tällä hetkellä Kiinasta.

Ja sitten ehkä tärkeä tekijä oli se, että haluttiin oppia muilta. Imeiä sitä oppimista muualta siitä, miten tehdään järkevämmiin asioita kuin aikaisemmin.

H: No itse asiassa hyvä pointti, koska toi on aika harvoin mainittu tämmöisissä vastaavissa listoissa näistä vanhoista kasvutekijöistä. Että hyvä että otit tuon sille.

J: Joo. Kiina itse asiassa silloin alkuvaiheessa, samalla kun se koitti houkutella ulkomaisia yrityksiä Kiinaan, niin sääntelyn kautta se pakotti ne tekemään yhteistyötä kotimaisten yritysten kanssa. Ja sitten tavallaan ulkomaalaiset yritykset opettivat niitä paikallisia toimijoita toimimaan järkevämmiin. Mikä oli siinä alkuvaiheessa ainakin tärkeä tämmöisen tuottavuuden parantamisen kannalta.

H: Ja monet näistä ulkomaisista firmoista tuli itse asiassa alussa Kaakkois-Aasiasta, ja olivat näitä vanhoja kiinalaistaustaisia liikemiehiä.

J: Kyllä, Kaakkois-Aasiasta, Taiwanista.

H: Ja Hongkongista.

J: Niin. Tärkeä tekijä tässä. Itse ainakin muistan silloin alkuvaiheessa oli todella paljon taiwanilaisia sijoituksia Kiinassa. Ikävä kyllä ne kaikki ei siihen aikaan ainakaan ollut, tai osa niistä ainakin oli sellaisia ehkä vähän riistohenkisiä, että oli jotakin sweatshop-tyyppisiä tekemässä jotain teepaitoja halvalla Kiinassa.

H: No itse asiassa tehdään sitä vieläkin, jos ajattelee Temuta ja Sheiniä ja muuta.

J: No joo.

H: Vähän eri ympäristössä.

J: Niin, kyllä joo. Joo, mutta itse asiassa tällaisista asioista ehkä puhutaan vähemmän nykyään. Siinä mielessä työnteko on Kiinassa kyllä mennyt eteenpäin. Ei ole sellaisia niin hikipajoja ainakaan kuin silloin.

H: Joo, no siinä olet ihan oikeassa.

J: Mutta itse asiassa viime aikoina, kansainvälisen finanssikriisin jälkeen 2008 ja 2009, Kiinan talouskasvu ei ole enää ollut perustunut niinkään siihen semmoiseen avautumiseen ja tuotannon tehostamiseen ja uuden oppimiseen. Eikä niinkään siihen, että työvoima siirtyy sieltä maaseudulta kaupunkeihin, vaan se on ollut enemmänkin semmoista velkainvestointivetoista kasvua. Eli ennen finanssikriisiä, niin hyvin paljon Kiinan talouskasvusta perustui siihen vientiin. Ja kun finanssikriisi iski, niin tavallaan Kiinan vientimarkkinat meni kiinni silloin 2008 ja 2009. Ja Kiina vähän pelästyi sitä, että ei heivät voi olla niin riippuvaisia vientisektorista. Ja ne alkoivat panostaa voimakkaasti siihen kotimaan talouteen. Mikä silloin tarkoitti sitä, että ne alkoivat investoimaan hyvin paljon erilaisiin infrastruktuurihankkeisiin, kiinteistön rakentamiseen ja tällaisiin monenlaisiin investointihankkeisiin. Ja Kiina on jatkanut oikeastaan tätä melkein tähän päivään asti, voisi sanoa. Eli Kiina on hyvin voimakkaasti panostanut investointeihin.

Ja sitten mietitään, että nämä kaikki investoinnit eivät välttämättä ole olleet kauhean kannattavia. Että on saatettu rakentaa sellaisiakin asioita, mille ei ole ollut mitään käyttöä myöhemmin. Ja oikeastaan tämmöistä investointivetoista kasvua on ajanut ehkä semmoinen seikka, että Kiina on asettanut itselleen liian kovia kasvutavoitteita vuosittain. Ja sitä kasvua on vain väkisin pakotettu näihin poliittisesti asetettuihin tavoitteisiin. Sillä, että investoidaan ja rakennetaan jotain uutta mahdollisimman paljon.

H: Joo, tämä on ollut paikallista. Se on ollut varsinkin ongelma, että on yrittänyt keksiä kaikenlaisia lentokenttäprojekteja.

J: Kyllä, joo. Siis rautatielinjoja toisen rautatielinjan viereen. Tällaisia tarpeettomia hankkeita, millä yksin vain lyhytnäköisesti koetetaan saada ne kasvun lukemat.

H: Mutta tuo on ollut aika yksipuolista lääkitystä tähän ongelmaan, että vanhat kasvun tekijät eivät enää toimi. Ja nyt sitten ollaan kuljettu tämä tie loppuun, että pitäisi keksiä uusia keinoja.

J: Siis Kiina on pitkän aikaa tässä jo kamppailut sen nopeasti kasvavan velan kanssa. Mikä sitten aiheuttaa erilaisia ongelmia? Esimerkiksi julkinen sektori on hyvin pahasti velkaantunut. Velkaa on ainakin 110 prosenttia BKT:stä ja alijäämät on suurin piirtein 15 prosenttia BKT:stä vuosittain. Eli Kiina hyvin voimakkaasti julkisen talouden tuella pönkittää sitä talouskasvua.

H: Voitko jotenkin verrata sitä muihin maihin? Mitä nuo luvut tarkoittavat suhteessa muihin?

J: No Suomessa painitaan jonkun semmoisen 3-4 prosentin vajeen kanssa, että sekin nähdään liian isoksi. Tai se on EU-sääntöjen kanssa liian isoja. Ja Kiinassa se on se 15 prosenttia BKT:stä. Se on valtavan iso luku. Ja niihin siis tähän 15 prosenttiin kuuluu myös ne paikallishallinnot. Se ei ole pelkästään se valtio.

Niin, miksi tämä politiikka ei enää toimi? No, tämä Xi Jinpingin politiikka ei ole perustunut enää semmoiseen avautumiseen ja sääntelyyn purkamiseen ja et annettaisiin niille yksityisyrittäjille enemmän tilaa toimia. Vaan me ollaan kuljettu oikeastaan eri suuntaan.

Ja tämä Kiinan investointivetoinen malli ei oikein toimi enää. Ei voida investoida jatkuvasti, ei voida rakentaa jatkuvasti lisää lentokenttiä. Tämä voi miettiä sillä lailla, että jos olet rakentanut viime vuonna kymmenen lentokenttää. Niin jos haluat kasvattaa niitä investointeja, niin pitää rakentaa tänä vuonna 11. Ja ensi vuonna sitten taas enemmän. Että jossain kohtaa se ei ole järkevää enää.

H: Jos tiivistät nyt tämän hetken suuremmat haasteet, niin mitä ne olisi? Ja mä tiedän, että sulla on pitkä lista. Mutta jos sä vaikka valitset viisi, jotka ovat sun mielestä tärkeimpiä.

J: Itse asiassa mulla on pitkä lista. Mutta musta oikeastaan tätä voisi tiivistää siihen, että musta se kaikkein suuri haaste Kiinan taloudessa on se poliittinen päätöksenteko. Mitä oikeasti ne poliittiset päättäjät haluaa? Mihin ne haluaa sen talouden viedä? Kiinalla on eväät nousta Yhdysvaltain rinnalla yhdeksi johtavaksi taloudeksi. Mutta tällä hetkellä poliittinen päätöksenteko ei ole sellaista, että ne tulee siihen ikinä pääsemään. Siellä korostetaan lähinnä enemmän muita asioita kuin sitä taloutta tällä hetkellä. Se on enemmän sellaista valtion roolin kasvattamista taloudessa. Korostetaan omavaraisuutta, korostetaan vakautta ja korostetaan sitä, että puolueella pysyy kontrolli siitä taloudesta. Tavallaan ei ehkä uskalleta tehdä niitä uudistuksia, mitä pitäisi tehdä.

Sitten haluan tämän seuraavaan vielä sanoa. Kun listan kohta yksi oli se poliittinen päätöksenteko, niin minusta myös listan kohta kaksi on se poliittinen päätöksenteko. Tämä on ongelmallista, kun se yksi mies päättää kaikista asioista. Me ei oikeastaan tiedetä, mitä se yksi mies ajattelee. Meidän on hankala ennakoida, miten se haluaa ratkaista niitä Kiinan ongelmia. Se hankaloittaa oikeastaan sitä. Sitä on hankala ennustaa. Se toiminta on arvaamaton tällä hetkellä. Me ei voida olla varmoja siitä, mihin suuntaan Kiina on oikeastaan menossa.

Ja sitten oikeastaan se kolmas pointti tässä on oikeastaan se poliittinen päätöksenteko edelleenkin. Kiinan olisi kaikkein järkevintä koittaa vähentää sitä ylätasoa ohjausta siinä taloudessa. Koittaa antaa niillä markkinoilla oikeasti enemmän liikkumatilaa siellä ja niille yksityisyrityksille enemmän toimintavaltaa. Mutta ne ei jostain syystä halua liikkua tähän suuntaan. Tämä ei ole talouden kannalta kauhean järkevää tämä heidän toimintaansa.

H: Joo, se on jännä, koska osittain poliittisissa puheissa ja dokumentissa sanotaan, että annetaan esimerkiksi alueille, kaupungille ja maakunnille valtaa päättää eri strategioiden soveltamisesta paikallisesti. Ja tavallaan luvataan enemmän vapautta. Mutta sitten toisaalta sanotaan, että täytyy tiukasti seurata puoleen linjauksia. Niin siinä on aika helppo paikallisesti silloin päättää, että mitä tehdään.

J: Kyllä ja jos teet väärin, niin nykyään näkee erittäin paljon niitä, että ne paikallispuhput joutuu ongelmiin aika äkkiäkin. Erilaisia paikallispuhput on monenlaisissa korruptiotutkinnoissa tälläkin hetkellä. Ja aina ulkopuolelta ei voi tietää, minkälaisia tapauksia nämä on ollut. Mutta välillä tuntuu, että jaha, onko tämä tyyppi tehnyt oikeasti jotain väärin vai onko se nyt vaan väärämielinen.

H: Olet taloustieteistä taustaltasi, niin mitkä mielestäsi ovat taloustieteen näkökulmasta tarvittavat reformit tällä hetkellä Kiinassa?

J: No, menisin sinne politiikkasuuntaan tässäkin. Mun mielestä ylätasoa pitäisi selkeästi linjata tai muuttaa sitä suuntaa, mihin se yhteiskunta on tällä hetkellä menossa. Että se on musta se ainut tie, miten tästä päästäisiin jotenkin järkevämpään tai parempaan lopputulokseen. Eli palata takaisin johonkin 90-luvulle. Että oikeasti aletaan vähentää sitä valtion roolia siinä taloudessa. Ja annetaan niille yrityksille enemmän toimintavaltaa ja näin. Ja samalla voitaisiin tietysti koettaa kehittää sitä - Kiinahan on siis sosialistinen talous, mutta sosiaaliset turvaverkot ovat erittäin heikot yleensä. Niissä olisi kyllä paljon parannettavaa, ainakin kun Suomesta päin katsoo. Sillä rintamalla olisi hyvin paljon parannettavaa, mikä tavallaan myös ratkaisisi osan niistä Kiina-ongelmista. Silloin niiden ihmisten ei tarvitsisi säästää pahan päivän varalle niinkään paljon, vaan ne pystyisivät enemmän kuluttamaan ja saataisiin ehkä talouden rakenteita vietyä sellaiseen normaalimpaan ja parempaan suuntaan.

Kaikki ne kasvun tekijät, mitä minä aikaisemmin luetteloin, niin on oikeastaan meidän näissä reformipuolellakin. Musta kaikki sellaiset suuret uudistukset, mitä pitäisi tehdä, ne ovat kaikki tiedossa. Ne ovat kaikki olleet esillä, mutta jostain syystä vain se poliittinen ympäristö ei tue sitä, että niitä vietäisiin eteenpäin. Esimerkiksi Kiinassa edelleen jaetaan ihmiset oikeastaan kahteen kastiin heti syntymästä. Että olet joko kaupunkilainen tai sitten maalainen. Ja minusta tämä on oikeastaan aika pöyristyttävää, että tänä päivänä voidaan syntymän perusteella jakaa ihmiset kahteen kastiin.

H: Joo, ja siis kuuntelijoille, jotka ei tunne Kiinan on hukou-systeemiä, niin tosiaan kaupunkilaisille on tarjolla aika hyvät julkiset palvelut, kun taas maalaiset eivät ole näiden kaikkien palvelujen piirissä.

J: Kyllä, juuri näin. Ja sitten tätä on helpotettu kyllä tässä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Sitä hiljalleen helpotetaan, mutta se voisi muista purkaa ihan kokonaan.

H: Joo, ja tosiaan jos muuttaa maaseudusta kaupungille, niin ei välttämättä saa kovin helposti niitä kaupunkilaisten oikeuksia, vaan edelleenkin sitten jatkaa elämänsä tavallaan heikommilla julkisilla palveluilla kuin muut.

J: Kyllä, just näin. Ja näihin liittyy kaikenlaisia muitakin reformeja, mitä pitäisi sitten tehdä. Esimerkiksi joku maareformi varmasti on hankala, mutta on sitä muissakin maissa pystytty edistämään. Kiinassa siitä ei olla puhuttu pitkän aikaa mitään.

H: Joo, ja eläkereformia.

J: Niin, eläkeikä on Kiinassa naisilla 55, tai tehdastyössä se on 50 vuotta, ja miehillä 60 vuotta. Kaikki tietää, että se pitäisi nostaa johonkin paljon suurempaan lukuun. Tähänkään ei ole pystytty päättämään, vaikka siitakin virkamiehillä on selvät suunnitelmat, miten tämä homma tehdään.

H: Tässä on tulossa tärkeä kokous ensi heinäkuussa, eli kommunistisen puolueen kolmas istunto, joissa perinteisesti on päätetty tärkeistä talouslinjauksista viisi vuotta eteenpäin. Ja niin kuin tuossa alussa mainitsin, niin tämä Xi Jinpingin uusi termi, uudet laadukkaat tuotantovoimat, on mahdollisesti siellä yksi avainsana, jota ehkä tullaan selventämään tarkemmin, mitä se tarkoittaa. Ja Juuso, onko sinulla jotain käsitystä siitä, mitä tämä uusi termi mahdollisesti tarkoittaa?

J: Ei oikeastaan. Mutta siis tavallaan jatkumoa sille, että Kiina on pyrkinyt sitä omaa - siis Kiina harrastaa vahvasti teollisuuspolitiikkaa - ja se on pyrkinyt kehittämään sitä omaa teollisuuttaan jo 45 vuotta, ja varmaan pitempäänkin silloin Maon aikana. Aikaisemmin se perustui tosiaan siihen, että pystytään kopioimaan muilta. Jossain kohtaa raahattiin kokonaisia tehtaita ulkomailta Kiinaan, laivaan vaan kokonainen tehdas. Ja sitten pystytettiin tehdas Kiinaan uudestaan. No nykyään se ei ole enää järkevää, kun Kiinalla on se oma tuotanto, ainakin joillakin toimialoilla, niin ihan huippuluokkaan maailmassa.

Ja kun tämä kopiointi ei onnistu, ja haluat kehittää sitä omaa teollisuuttaan, niin sitten on oikeastaan pakko alkaa itse keksimään niitä uusia asioita. Niin luulen, että se mitä Xi Jinping tässä hakee, niin heidän pitää itse alkaa keksimään ja kehittämään, ja pyrkimään edistämään sitä omaa teollisuuttaan, ainakin niillä valituilla toimialoilla, joissa he haluavat olla maailman parhaita.

H: Joo, nythän tämä Kiinan Made in China 2025 strategia päättyy ensi vuonna, kun on 2025, niin voisiko ajatella, että tämä on nyt uusi jatkumo sille, että se olisi innovoitu Kiinassa?

J: Siis tavallaan tämä on jatkumo, joo, sille teollisuuspolitiikalle, mitä yksi osa se Made in China 2025 on. Mutta siinäkin osa tavoitteista on vuoteen 2035 asti, että vaikka se on Made in China 2025, niin silti ne osa tavoitteista on tuolla vielä tulevaisuudessa. Että sinänsä se ohjelma ei lopu. Mutta varmasti tässä on vähän jatkoa sille.

Ja tietysti se, mikä voimistaa näitä on tuo suurvalta kamppailu Yhdysvaltojen kanssa. Että Kiinan täytyy valmistautua, tai no Kiina haluaa valmistautua siihen, että jos jonain päivänä he ei ehkä saa, tai jo tänä päivänä he ei saa kaikkia komponentteja ulkomailta, mitä he haluaisivat.

H: Joo, omavaraisuudentavoittelu on myöskin kova sana.

J: On joo, kyllä.

H: Mutta nyt vaan odotellaan jännityksellä sitä heinäkuun puoluekokousta, ja minkälaisen roolin tuo termi siellä saa, ja mitä muuta jännittävää siellä päätetään Kiinan tulevasta talousstrategiasta. Kiitos Juuso tästä keskustelusta.

J: Kiitos.

Ja tämä podcast-sarja, joka pohjautuu uuteen Kiinan talous-kirjaan, jatkuu vielä muutamalla jaksolla. Ja tämän minisarjan kuuntelijat voivat tilata kirjan erikoishintaan 25 prosentin alennukselle kustantajan verkkokaupasta, eli Vastapaino.fi, käyttämällä koodia Kiina.

Kuuntelit Aasiantuntijat-podcastia, jonka tuottaa Turun yliopiston Itä-Aasian tutkimus- ja koulutuskeskus. Kiitos, ja kuulemiin ensi kertaan.